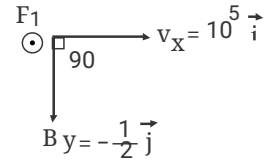

پاسخنامه تشریحی

روش اول: ۱ ۲ ۳ ۴ ۱

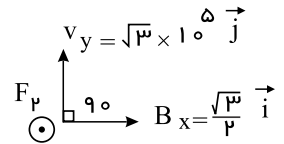
وقتی ذره باردار در راستای محور z با سرعت $v_x = 10^5 \hat{i}$ حرکت می‌کند، تحت تأثیر مؤلفه $B_y = -\frac{1}{2} \hat{j}$ به آن نیروی $\odot (F_1)$ وارد می‌شود.

$$F_1 = qB_y v_x \sin 90^\circ = 1,6 \times 10^{-19} \times \frac{1}{2} \times 10^5 \times 1 = 0,8 \times 10^{-14} (N)$$

وقتی ذره باردار در راستای مثبت محور y با سرعت $v_y = \sqrt{3} \times 10^5 \hat{j}$ حرکت می‌کند، تحت تأثیر مؤلفه $B_x = \frac{\sqrt{3}}{2} \hat{i}$ به آن نیروی $\odot (F_2)$ وارد می‌شود.

$$F_2 = qB_x v_y \sin 90^\circ = 1,6 \times 10^{-19} \times \frac{\sqrt{3}}{2} \times \sqrt{3} \times 10^5 \times 1 = 2,4 \times 10^{-14}$$

و سپس در آخر برآیند نیروهای وارد بر ذره باردار را محاسبه می‌کنیم.

$$F_T = F_1 + F_2 = 0,8 \times 10^{-14} + 2,4 \times 10^{-14} = 3,2 \times 10^{-14}$$

روش دوم:

برای محاسبه بزرگی نیروی وارد بر ذره باردار در میدان مغناطیسی از رابطه $\vec{F} = q\vec{v} \times \vec{B}$ استفاده می‌کنیم. برای این منظور باید بزرگی $(\vec{v} \times \vec{B})$ یعنی بزرگی ضرب خارجی بردار سرعت در بردار میدان مغناطیسی محاسبه شود.

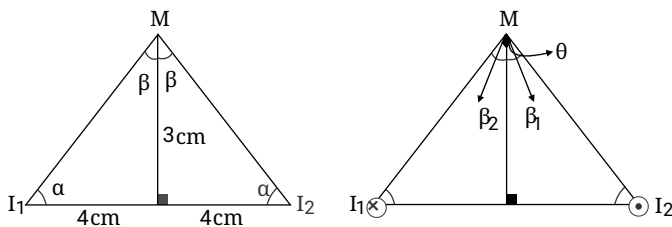
$$F = q |\vec{v} \times \vec{B}| = 1,6 \times 10^{-19} \left| \frac{-1}{2} \times 10^5 - \frac{3}{2} \times 10^5 \right| = 3,2 \times 10^{-14}$$

۲ باید به دونگنه توجه داشته باشید: ۱ ۲ ۳ ۴ ۲

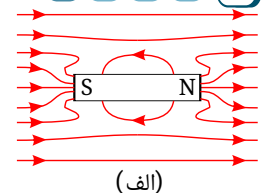
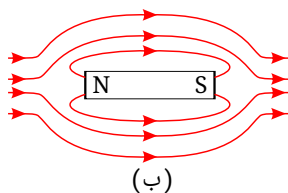
الف) خط میدان ناشی از هر سیم در یک نقطه، دایره‌ای به مرکز آن سیم در همان نقطه است و بردار میدان مغناطیسی در آن نقطه مماس بر این دایره و در نتیجه عمود بر شعاع است. ب) برای تعیین جهت این میدان باید انگشت شست دست راست را در جهت جریان نگه دارید و به نحوه جمع شدن چهار انگشت در همان نقطه نگاه کنید.

$$\tan \alpha = \frac{3}{4} \rightarrow \alpha = 37^\circ \rightarrow \beta = 53^\circ \rightarrow 2\beta = 106^\circ \quad 2\beta = 90^\circ + \theta$$

\vec{B}_1 و به همین ترتیب \vec{B}_2 در داخل مثلث قرار می‌گیرند یعنی گزینه‌های ۲ و ۳ و ۴ صحیح نیستند.

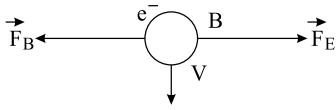

۳ اگر میله AB ، آهنربای NS باشد، خط‌های میدان در اطراف آن به صورت یکی از شکل‌های زیر می‌شود: ۱ ۲ ۳ ۴ ۳

۴ نکته: نیروی الکتریکی وارد بر بار $q < 0$ ، خلاف جهت \vec{E} است و نیروی مغناطیسی وارد بر $q < 0$ برعکس قانون دست راست است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴

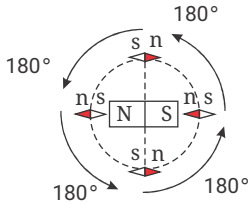
با توجه به قانون دست راست نیروی مغناطیسی وارد بر الکترون‌ها را به دست می‌آوریم، و نیروی الکتریکی وارد بر الکترون‌ها نیز به دست می‌آوریم، اگر این ۲ نیرو خلاف جهت یکدیگر باشند (و هم‌اندازه) برآیند نیروهای وارد بر الکترون صفر می‌شود و الکترون مسیر حرکت خود را حفظ می‌کند، در گزینه (۲) داریم:

حداقل اندازه میدان مغناطیسی زمانی است که میدان بر راستای سیم عمود بوده و سیم به طرف پایین حرکت کند: (۱) (۲) (۳) (۴) (۵)

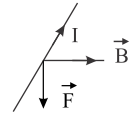
$$F + mg = ma \xrightarrow{F=BIL \sin \alpha} B \times 5 \times \frac{1}{100} + \frac{3}{1000} \times 10 = \frac{3}{1000} \times 20 \Rightarrow B = 6 \times 10^{-1} T = 6 \times 10^{-3} G$$

در هر ربع دایره عقربه ۱۸۰ درجه می‌چرخد، پس در کل مسیر دایره، عقربه ۷۲۰ = ۴ × ۱۸۰ می‌چرخد. (۱) (۲) (۳) (۴) (۶)

بنا بر قاعده دست راست و مطابق شکل نیروی مغناطیسی وارد بر سیم حامل جریان قائم و به طرف پایین خواهد بود و از رابطه نیروی مغناطیسی وارد بر سیم حامل جریان می‌توان نوشت: (۱) (۲) (۳) (۴) (۷)

$$F = BIL \sin \alpha = 500 \times 10^{-4} \times 25 \times 0.8 \times \sin 37^\circ = 0.6 N$$

I: جهت چهار انگشت دست راست

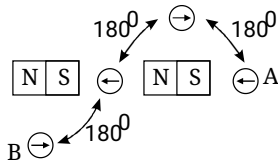
B: جهت خم شدن انگشتان دست راست

F: جهت انگشت شست دست راست

(۱) (۲) (۳) (۴) (۸)

عقربه کلاً ۵۴۰ درجه می‌چرخد.

ولی نسبت به وضعیت A، ۱۸۰ درجه دوران کرده است.

تپ دیگر باید به صورتی باشد که بتواند قله را خنثی کند و دره را عمیق تر کند. (۱) (۲) (۳) (۴) (۹)

می‌دانیم در یک طناب با دو انتهای ثابت، طول طناب همواره مضرب صحیحی از نصف طول موج است. بنابراین داریم: (۱) (۲) (۳) (۴) (۱۰)

$$L = \frac{n\lambda}{2} \xrightarrow{n=5} L = 5 \times \frac{60}{2} \Rightarrow L = 150 \text{ cm}$$

اکنون با داشتن طول طناب می‌توان نوشت:

$$L = n \frac{\lambda}{2} \Rightarrow 150 = n \frac{\lambda}{2} \Rightarrow n = \frac{300}{\lambda}$$

یعنی فقط به ازای $\lambda = 6 \text{ cm}$ که در گزینه‌ها آمده است، در طول این طناب می‌توان موج ایستاده ایجاد کرد.

در طنابی با دو انتهای بسته، طول طناب باید مضرب صحیحی از نصف طول موج باشد تا در آن امواج ایستاده تشکیل شود. بنابراین داریم: (۱) (۲) (۳) (۴) (۱۱)

$$L = n \frac{\lambda_n}{2} \Rightarrow n = \frac{2L}{\lambda_n}$$

گزینه ۱: $n = \frac{2 \times 150}{40} = \frac{30}{4} = 7.5$

گزینه ۲: $n = \frac{2 \times 150}{200} = \frac{3}{2} = 1.5$

گزینه ۳: $n = \frac{2 \times 150}{80} = 3.75$

گزینه ۴: $n = \frac{2 \times 150}{60} = 5$

۱۲ ابتدا $n_1 = 2$ و باید در نهایت $n_2 = 1$ شود. چون f و L ثابت است.

$$f = \frac{nv}{2L}$$

ثابت

$$\frac{v_2}{v_1} = \frac{n_1}{n_2} = \frac{2}{1} = 2$$

از طرفی $v = \sqrt{\frac{F}{\mu}}$ و نیروی F همان وزن وزنه است.

$$\frac{v_2}{v_1} = \sqrt{\frac{F_2}{F_1}} = \sqrt{\frac{M_2}{M_1}} \xrightarrow{\text{توان}} 2 = \frac{M_2}{M_1}$$

۱۳ بسامد هماهنگ‌های تار مرتعش دو انتها بسته از رابطه $f = \frac{nv}{2L}$ به دست می‌آید. با افزایش نیروی کشش تار طبق رابطه $v = \sqrt{\frac{F}{\mu}}$ سرعت انتشار موج عرضی افزایش می‌یابد. بنابراین می‌توان نوشت:

$$F' = F + 0.44F = 1.44F$$

$$v = \sqrt{\frac{F}{\mu}} \Rightarrow \frac{v'}{v} = \sqrt{\frac{1.44F}{F}} = \sqrt{\frac{1.44}{1.00}} = \frac{12}{10}$$

$$f = \frac{nv}{2L} \Rightarrow \frac{f'}{f} = \frac{n'}{n} \times \frac{v'}{v} \xrightarrow{f'=f} 1 = \frac{n'}{n} \times \frac{12}{10} \Rightarrow \frac{n'}{n} = \frac{10}{12} = \frac{5}{6} \Rightarrow n' = 5, n = 6$$

۱۴

برای پیدا کردن طول نقاط بحرانی تابع، از تابع مشتق می‌گیریم، نقاطی که در آنها مشتق صفر است یا وجود ندارد، طول نقاط بحرانی تابع هستند. نقاط بحرانی، نقاطی از درون دامنه تعریف هستند که در آنها مشتق برابر صفر است یا مشتق وجود ندارد.

$$y = x^2(x-2)^2 \Rightarrow y' = 2x(x-2)^2 + 2(x-2) \cdot x^2 = \underbrace{2x(x-2)(x-2+x)}_{\text{فاکتور}} = 0 \Rightarrow 2x(x-2)(2x-2) = 0$$

$$\Rightarrow x = 0, x = 2, x = 1$$

$$x = 0 \rightarrow y = 0 \rightarrow A \left| \begin{matrix} 0 \\ 0 \end{matrix} \right.$$

$$x = 2 \rightarrow y = 0 \rightarrow B \left| \begin{matrix} 2 \\ 0 \end{matrix} \right. \Rightarrow AB = \sqrt{4+0} = 2, AC = \sqrt{1+1} = \sqrt{2}, BC = \sqrt{1+1} = \sqrt{2}$$

$$x = 1 \rightarrow y = 1 \rightarrow C \left| \begin{matrix} 1 \\ 1 \end{matrix} \right.$$

مثلث متساوی‌الساقین است و چون $2^2 = (\sqrt{2})^2 + (\sqrt{2})^2$ پس مثلث قائم‌الزاویه نیز هست.

۱۵ روش اول:

$$y = \frac{1}{x^4 - 4x^3 + 4x^2 + 5} = \frac{1}{x^2(x^2 - 4x + 4) + 5} = \frac{1}{x^2(x-2)^2 + 5}$$

کمترین مقدار عبارت $x^2(x-2)^2$ مساوی صفر است بنابراین کمترین مقدار مخرج کسر مساوی ۵ است پس ماکسیمم مطلق تابع $\frac{1}{5}$ است. (صورت کسر یک عدد مثبت است پس بیشترین

مقدار کسر وقتی به دست می‌آید که مخرج کسر، کمترین مقدار را داشته باشد).

روش دوم: از تابع مشتق می‌گیریم و نقاط بحرانی آن را به دست می‌آوریم:

$$D_f = R = (-\infty, +\infty)$$

$$y' = \frac{-(4x^3 - 12x^2 + 8x)}{(x^4 - 4x^3 + 4x^2 + 5)^2} = \frac{-4x(x^2 - 3x + 2)}{(x^4 - 4x^3 + 4x^2 + 5)^2} = \frac{-4x(x-1)(x-2)}{(x^4 - 4x^3 + 4x^2 + 5)^2} = 0 \Rightarrow \begin{cases} x = 0 \\ x = 1 \\ x = 2 \end{cases}$$

حال مقادیر تابع را وقتی $x \rightarrow \pm\infty$ و همچنین در طول‌های نقاط بحرانی حساب می‌کنیم.

$$f(0) = \frac{1}{5} \text{ min مطلق}, f(1) = \frac{1}{6}, f(2) = \frac{1}{5}, \lim_{x \rightarrow \pm\infty} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{x^4} = \frac{1}{+\infty} = 0$$

توجه کنید که اگر بیشترین یا کمترین مقدار تابع به ازای $\pm\infty$ به دست می‌آید max یا min مطلق نداشت.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۶

نقاط بحرانی، نقاطی از دامنه تعریف هستند که در آنها مشتق صفر است یا وجود ندارد.

$$f(x) = \sqrt[3]{x^3} - \sqrt{x^2} = x^{\frac{3}{3}} - x^{\frac{2}{2}} \Rightarrow f'(x) = \frac{3}{3}x^{\frac{3}{3}-1} - \frac{2}{2}x^{\frac{2}{2}-1} = \frac{3}{3}(x^{\frac{3}{3}} - x^{\frac{2}{2}}) = \frac{3}{3}(x^{\frac{3}{3}} - \frac{1}{\sqrt{x}}) = \frac{3}{3}\left(\frac{2\sqrt{x^3}-1}{\sqrt{x}}\right)$$

صورت = 0 $\Rightarrow 2\sqrt{x^3} - 1 = 0 \Rightarrow \sqrt{x^3} = \frac{1}{2} \xrightarrow{\text{توان } 3} x^3 = \frac{1}{8} \Rightarrow x = \pm \frac{\sqrt[3]{2}}{4} \in (-1, 1)$

مخرج = 0 $\Rightarrow \sqrt{x} = 0 \Rightarrow x = 0 \in (-1, 1)$

پس $\pm \frac{\sqrt{2}}{4}$ و 0 طول نقاط بحرانی تابع هستند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۷

$$f'_+(r) = \lim_{x \rightarrow r^+} \frac{f(x) - f(r)}{x - r} = \lim_{x \rightarrow r^+} \frac{|ax^r - ra| - 0}{x - r} = \lim_{x \rightarrow r^+} \frac{|a||x-r||x+r|}{x-r}$$

$$= \lim_{x \rightarrow r^+} \frac{|a|(x-r)(x+r)}{x-r} = r|a|$$

$$f'_-(r) = \lim_{x \rightarrow r^-} \frac{f(x) - f(r)}{x - r} = \lim_{x \rightarrow r^-} \frac{|a||x-r||x+r|}{x-r} = \lim_{x \rightarrow r^-} \frac{|a|(-x+r)(x+r)}{x-r} = -r|a|$$

چون قرار است دو نیم مماس برهم عمود باشند، پس باید شیب‌هایشان قرینه و معکوس هم باشد.

$$\Rightarrow f'_+(r)f'_-(r) = -1 \Rightarrow (r|a|)(-r|a|) = -1 \Rightarrow 16|a|^2 = 1 \Rightarrow |a| = \frac{1}{4} \Rightarrow a = \pm \frac{1}{4}$$

وقتی x اولیه، یک می‌باشد و نمودار تغییر $1,21$ است پس x ثانویه $1,21$ است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۱۸

$$[1, 1,21] \text{ آهنگ متوسط} = \frac{f(1,21) - f(1)}{1,21 - 1} = \frac{\sqrt{1,21} - \sqrt{1}}{0,21} = \frac{1,1 - 1}{0,21} = \frac{10}{21} = \frac{10}{100} = \frac{1}{10}$$

$$x = 1 \text{ در } 1 \text{ آهنگ لحظه‌ای} = f'(1) = \frac{1}{2\sqrt{x}} = \frac{1}{2}$$

بنابراین تفاضل آنها $\frac{1}{2} - \frac{10}{21} = \frac{1}{42}$ است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۱۹

$$f(x) = \sqrt{2x+1} + \frac{1}{x+1} \Rightarrow \begin{cases} f(0) = 1 + 1 = 2 \\ f(4) = 3 + \frac{1}{5} = 3,2 \end{cases}$$

$$\Rightarrow [0, 4] \text{ آهنگ تغییر متوسط تابع در} = \frac{f(4) - f(0)}{4 - 0} = \frac{3,2 - 2}{4} = \frac{1,2}{4} = 0,3$$

آهنگ لحظه‌ای تغییر همان مشتق است:

$$f'(x) = \frac{1(r)}{2\sqrt{2x+1}} - \frac{1}{(x+1)^2}$$

$$\Rightarrow f'\left(\frac{3}{2}\right) = \frac{1}{\sqrt{3+1}} - \frac{1}{\left(\frac{3}{2}+1\right)^2} = \frac{1}{2} - \frac{1}{\frac{25}{4}} = \frac{1}{2} - \frac{4}{25} = \frac{25-8}{50} = \frac{17}{50} = 0,34$$

بنابراین تفاضل آن‌ها برابر $0,34 - 0,3 = 0,04$ است.

وجود ۲ حرف A قطعی است. پس برای کلمه ۴ حرفی ۲ حرف دیگر لازم داریم که آنها را از بین بقیه حروف، به جز A یعنی T و M و L و S انتخاب ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

می‌کنیم:

$$\binom{4}{2} = \frac{4 \times 3}{2} = 6$$

حالا 4 حرف داریم که دو تای آنها (دو تا A) تکراری است. که جایگشت 4 حرف دارای 2 حرف تکراری به صورت زیر محاسبه می‌شود:

$$\frac{4!}{2!} = \frac{4 \times 3 \times 2}{2} = 12$$

پس کل جایگشت‌ها طبق اصل ضرب برابر است با:

$$6 \times 12 = 72$$

1 2 3 4 21

$$f(x) = [x](x-2)(x+1)$$

$$x \rightarrow (-2)^+ : f(x) = (-2)(x-2)(x+1) = -2x^2 + 2x + 4 \rightarrow f'(x) = -4x + 2 \rightarrow f'_+(-2) = -4(-2) + 2 = 10$$

$$x \rightarrow 2^- : f(x) = -(1)(x-2)(x+1) = -x^2 + x + 2 \rightarrow f'(x) = -2x + 1 \rightarrow f'_-(2) = -2(2) + 1 = -3$$

$$\text{پس: } f'_+(-2) - f'_-(2) = 10 - (-3) = 13$$

1 2 3 4 22

نام این نقطه را A می‌گذاریم. طبق فرض داریم:

$$yz \text{ فاصله } A \text{ از صفحه } \rightarrow |x_A| = |m-2| = 4$$

$$\rightarrow \begin{cases} m_1 - 2 = 4 \rightarrow m_1 = 6 \rightarrow A_1 = (4, 24, 3) \rightarrow \text{فاصله } A_1 \text{ از محور } y \text{ ها} = \sqrt{4^2 + 3^2} = 5 \\ m_2 - 2 = -4 \rightarrow m_2 = -2 \rightarrow A_2 = (-4, 8, -1) \rightarrow \text{فاصله } A_2 \text{ از محور } y \text{ ها} = \sqrt{(-4)^2 + (-1)^2} = \sqrt{17} \end{cases}$$

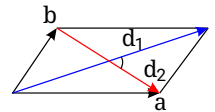
توجه: فاصله نقطه $A(x, y, z)$ از محور y ها برابر $\sqrt{x^2 + z^2}$ است.

ابتدا باید 3 منطقه از 6 منطقه را انتخاب کنیم که قرار است از هریک از آنها یک دانش‌آموز انتخاب شود؛ برای انتخاب دانش‌آموز هر منطقه نیز 15 انتخاب داریم. پس تعداد حالت‌های ممکن برابر است با:

1 2 3 4 23

$$\binom{6}{3} \times 15 \times 15 \times 15 = 20 \times 15 \times 15 \times 15 = 67500$$

مطابق شکل بردارهای $\vec{d}_1 = \vec{a} + \vec{b}$ و $\vec{d}_2 = \vec{a} - \vec{b}$ قطرهای این متوازی‌الاضلاع هستند:

$$\begin{cases} \vec{d}_1 = \vec{a} + \vec{b} = (4, 2, -2) \Rightarrow |\vec{d}_1| = 2\sqrt{6} \\ \vec{d}_2 = \vec{a} - \vec{b} = (2, 4, 2) \Rightarrow |\vec{d}_2| = 2\sqrt{6} \end{cases}$$

کسینوس زاویه بین \vec{d}_1 و \vec{d}_2 عبارت است از:

$$\cos \theta = \frac{\vec{d}_1 \cdot \vec{d}_2}{|\vec{d}_1| |\vec{d}_2|} = \frac{(4, 2, -2) \cdot (2, 4, 2)}{2\sqrt{6} \times 2\sqrt{6}} = \frac{8 + 8 - 4}{24} = \frac{12}{24} = \frac{1}{2}$$

زاویه \hat{A} در حقیقت زاویه بین بردارهای \vec{AB} و \vec{AC} است، پس

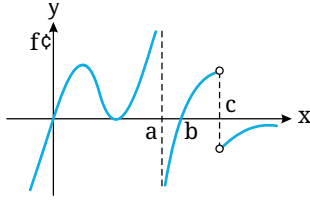
1 2 3 4 24

$$\begin{cases} \vec{AB} = (1, -2, 2) \\ \vec{AC} = (-3, 0, 3) \end{cases}$$

$$\Rightarrow \cos \hat{A} = \frac{\vec{AB} \cdot \vec{AC}}{|\vec{AB}| |\vec{AC}|} = \frac{-3 + 0 + 6}{3 \times \sqrt{18}} = \frac{3}{3 \times 3\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{2}}{6}$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۶

در نقاط صفر، a ، b و c علامت f' عوض می شود پس اکسترمم نسبی اند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۷

نکته: تعداد جواب های طبیعی معادله $x_1 + x_2 + \dots + x_k = n$

از دستور $\binom{n-1}{k-1}$ حاصل می شود.

اگر تعداد توپ های نفرات اول تا پنجم را به ترتیب با x_1 تا x_5 نمایش دهیم، آنگاه داریم:

$$x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5 = 11 \Rightarrow \text{تعداد جواب های طبیعی} = \binom{n-1}{k-1} = \binom{10}{4} = \frac{10 \times 9 \times 8 \times 7}{24} = 210$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۸

با توجه به نمودار، موارد زیر نتیجه می شود:

در $x = b$ ماکزیمم نسبی، پیوسته و مشتق پذیر است.

در $x = c$ مینیمم نسبی و ناپیوسته است.

در $x = d$ مینیمم نسبی، پیوسته و مشتق ناپذیر است.

در $x = e$ ماکزیمم نسبی و ناپیوسته است.

در $x = f$ ماکزیمم نسبی، پیوسته و مشتق ناپذیر است.

در $x = g$ تابع اکسترمم نسبی ندارد.

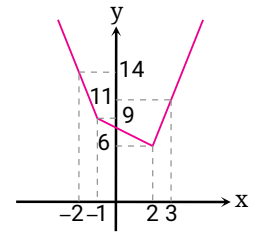
در $x = h$ ماکزیمم نسبی، پیوسته و مشتق ناپذیر است.

در $x = i$ مینیمم نسبی، پیوسته و مشتق پذیر است.

سه نقطه به طول های $x = h$ و $x = f$ ، $x = d$ نقاط مورد نظر هستند.

۱ ۲ ۳ ۴ ۲۹

نمودار تابع را رسم می کنیم:

همان طور که ملاحظه می شود، $f_{\min} = 6$ است.

توجه: اگر تابعی از مجموع یا تفاضل چند عبارت قدر مطلق درجه یک و یک چندجمله ای درجه یک تشکیل شده باشد:

$$y = a_1x + b_1 \pm |a_2x + b_2| + \dots + |a_nx + b_n|$$

اکسترمم های مطلق تابع در صورت وجود، در ریشه های قدر مطلق رخ می دهند.

بنابراین در این سؤال برای یافتن مینیمم مطلق تابع کافی است $f(2) = 6$ و $f(-1) = 9$ را با هم مقایسه کنیم.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۰

وضعیت ۳ رقم ۲ در کنار هم به شکل یک درمیان به صورت $2 \circ 2 \circ 2$ می باشد. واضح است جای مکان های خالی ارقام ۶ و ۷ و ۵ به $3!$ حالت جابه جا می شوند. از طرفی شروع عدد می تواند با ارقام غیر ۲ باشد که ۲ حالت نیز اینجا داریم. بنابراین تعداد حالات $2 \times 3! = 12$ می باشد.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۱

کافی است ۲ رقم زوج و ۳ رقم فرد انتخاب نماییم و بعد ۵ رقم انتخابی را جایگشت دهیم:

$$\binom{4}{2} \binom{5}{3} \times 5! = 6 \times 10 \times 120 = 60 \times 60 \times 2 = 7200$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۲

با توجه به فرض داریم:

$$\vec{a} = (3, m, 5), \vec{b} = (3 - m, 7, 0)$$

$$(\vec{a} + \vec{b}) \perp (\vec{a} - \vec{b}) \Rightarrow (\vec{a} + \vec{b}) \cdot (\vec{a} - \vec{b}) = 0 \Rightarrow |\vec{a}|^2 - \vec{a} \cdot \vec{b} + \vec{b} \cdot \vec{a} - |\vec{b}|^2 = 0 \Rightarrow |\vec{a}| = |\vec{b}|$$

$$\Rightarrow \sqrt{9 + m^2 + 25} = \sqrt{(3 - m)^2 + 49} \rightarrow m^2 + 34 = 9 - 6m + m^2 + 49$$

$$\Rightarrow 6m = 24 \Rightarrow m = 4 \Rightarrow \begin{cases} \vec{a} = (3, 4, 5) \\ \vec{b} = (-1, 7, 0) \end{cases}$$

کسینوس زاویه بین دو بردار \vec{a} و \vec{b} برابر می‌شود:

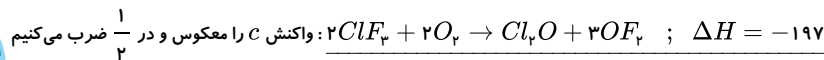
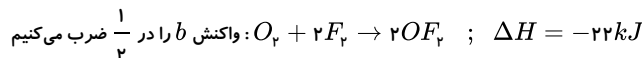
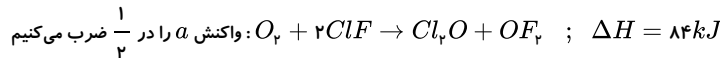
$$\cos \alpha = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|} = \frac{-3 + 28 + 0}{\sqrt{9 + 16 + 25} \times \sqrt{1 + 49}} = \frac{25}{50} = \frac{1}{2} \Rightarrow \alpha = 60^\circ$$

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۳

نکته: تصویر قائم بردار \vec{a} روی بردار \vec{b} از دستور $\vec{a}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b}$ حاصل می‌شود. پس:

$$\vec{a}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b} = \frac{-9}{9} (2, -1, -2) = (-2, 1, 2)$$

واکنش نهایی به صورت $ClF(g) + F_2(g) \rightarrow ClF_3(l)$ خواهد بود لذا در واکنش‌های داده شده داریم: ۱ ۲ ۳ ۴ ۳۴

$$\Delta H_{\text{کل}} = 84 kJ - 22 kJ - 197 kJ = -135 kJ$$

بررسی گزینه‌ها: ۱ ۲ ۳ ۴ ۳۵

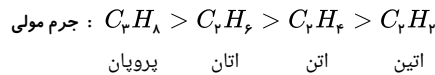
نادرستی گزینه اول: محلول d حاوی وانادیم (II) با آرایش $3d^3 3p^6 3s^2 2p^6 1s^2$ و ۱۱ الکترون در لایه سوم دارد.

گزینه دوم: وانادیم (III) با گرفتن ۲ الکترون به وانادیم (V) تبدیل نمی‌شود.

گزینه سوم: وانادیم (II) الکترونی در لایه چهارم ندارد.

گزینه چهارم: کاهنده فلز روی و اکسندۀ گونه‌های وانادیم هستند. از زیر لایه ۴s فلز روی الکترون خارج شده و نمک وانادیم را به نمک‌های دیگری که عدد اکسایش وانادیم در آن‌ها کمتر است، تبدیل می‌کند.

در شرایط یکسان، حجم مشخصی از گازها (مثلاً ۵ در ۵ لیتر) شامل تعداد مول‌های برابر هستند. برای مقایسه گرمای سوختن هیدروکربن‌ها ابتدا به جرم هیدروکربن توجه می‌شود هرچه جرم هیدروکربن بیشتر باشد، گرمای بیشتری آزاد می‌کند چون تعداد مول برابر دارد هیدروکربنی که جرم مولی بیشتری دارد گرمای سوختن آن نیز بیشتر است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۳۶

$$R_{Fe} = \frac{219000 \times 0.05}{365} = 30 \frac{\text{ton}}{\text{day}}$$

هرچه چگالی بار دو یون با بار ناهمنام کمتر باشد، نیروی جاذبه میان آنها ضعیف‌تر است. چگالی بار K^+ از سایر کاتیون‌ها کمتر است. از سوی دیگر چگالی بار Cl^- از سایر آنیون‌ها کمتر است؛ پس نیروی جاذبه میان K^+ و Cl^- از همه ضعیف‌تر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: به توضیحات بالا رجوع کنید!

گزینه ۲: شعاع یون Mg^{2+} برابر است با:

$$Mg^{2+} \text{ چگالی بار} = \frac{Mg^{2+} \text{ بار}}{Mg^{2+} \text{ شعاع}} \Rightarrow 2.77 \times 10^{-2} = \frac{2}{x} \Rightarrow x = r_{Mg^{2+}} = \frac{2}{2.77 \times 10^{-2}} \approx 72 pm$$

مجموع شعاع Mg^{2+} و Cl^- ($181 + 72 = 253 pm$) از مجموع شعاع Ca^{2+} و F^- ($133 + 99 = 232 pm$) بیشتر است؛ پس انرژی فروپاشی شبکه $MgCl_2$ کمتر از CaF_2 است.

گزینه ۳: Mg^{2+} بیشترین چگالی بار را در میان کاتیون‌ها و O^{2-} بیشترین چگالی بار را در میان آنیون‌ها دارد، پس نیروی جاذبه میان Mg^{2+} و O^{2-} از همه قوی‌تر است.

۳۹ با توجه به رابطه $\bar{R}_C = + \frac{\Delta n_C}{\Delta t}$ به این نکته می‌رسیم که C فرآورده‌ی واکنش می‌باشد، چون برای محاسبه‌ی سرعت متوسط آن، کنار Δn علامت منفی وجود ندارد.

$$\bar{R}_A = \frac{1}{2} \frac{\Delta n_C}{\Delta t} = \frac{1}{2} \bar{R}_C \Rightarrow \frac{\bar{R}_A}{\bar{R}_C} = \frac{1}{2} = \frac{A \text{ ضریب استوکیومتری}}{C \text{ ضریب استوکیومتری}}$$

به کمک تساوی بالا به این نتیجه می‌رسیم که ضریب استوکیومتری C ، دو برابر ضریب استوکیومتری A می‌باشد. در رابطه‌ی $\bar{R}_A = 0,25 \times \frac{\Delta n_B}{\Delta t}$ با توجه به این که می‌دانیم کمی مثبت است، بنابراین $\frac{\Delta n_B}{\Delta t}$ هم مثبت می‌باشد، پس B هم فرآورده‌ی این واکنش و نشان‌دهنده‌ی \bar{R}_B است.

$$\bar{R}_A = 0,25 \times \frac{\Delta n_B}{\Delta t} = 0,25 \bar{R}_B \Rightarrow \frac{\bar{R}_A}{\bar{R}_B} = \frac{1}{4} = \frac{A \text{ ضریب استوکیومتری}}{B \text{ ضریب استوکیومتری}}$$

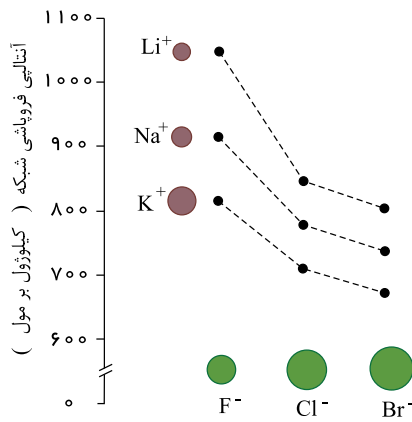
ضریب استوکیومتری B ، چهار برابر ضریب استوکیومتری A می‌باشد. همچنین می‌دانیم که B ، C فرآورده واکنش هستند. پس A واکنش‌دهنده می‌باشد. (توجه: واکنش نمی‌تواند بدون ماده‌ی اولیه باشد، B ، C فرآورده‌اند. پس حتماً A واکنش‌دهنده‌ی این واکنش است)

ضریب استوکیومتری C ، دو برابر ضریب استوکیومتری A و ضریب استوکیومتری B چهار برابر ضریب استوکیومتری A است. پس اگر ضریب استوکیومتری A را یک در نظر بگیریم، ضریب استوکیومتری C ، برابر با ۲ و ضریب استوکیومتری B برابر با ۴ می‌باشد. با توجه به این توضیحات معادله‌ی واکنش انجام شده در ظرف به صورت $A \rightarrow 4B + 2C$ است.

$$\bar{R} \text{ واکنش} = \frac{\bar{R}_A}{1} = \frac{\bar{R}_B}{4} = \frac{\bar{R}_C}{2}$$

۴۰

با توجه به نمودار، برای هالیدهای فلزات قلیایی با تغییر آنیون از یون فلوئورید به یون کلرید، آنتالپی فروپاشی شبکه تغییرات بیشتری نسبت به تغییر آنیون از یون کلرید به یون برمید دارد.

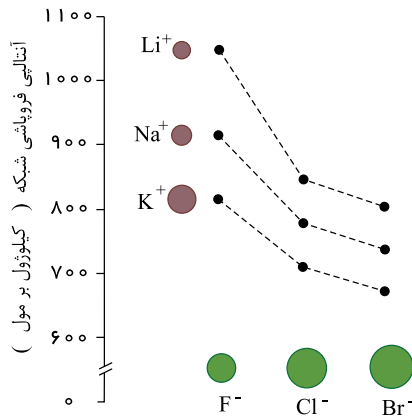

بررسی گزینه‌های نادرست:

گزینه ۱: آنتالپی فروپاشی شبکه سدیم فلوئورید از پتاسیم کلرید بیشتر است؛ زیرا آنیون و کاتیون با شعاع کم‌تر دارد.

گزینه ۲: فلوئور نسبت به کلر شعاع کم‌تری دارد، پس سدیم فلوئورید نسبت به سدیم کلرید، آنتالپی فروپاشی شبکه‌ی بیشتر خواهد داشت.

گزینه ۴: با توجه به نمودار، تفاوت آنتالپی فروپاشی شبکه سدیم فلوئورید با لیتیم فلوئورید بیشتر از تفاوت آنتالپی فروپاشی شبکه سدیم فلوئورید با پتاسیم فلوئورید است.

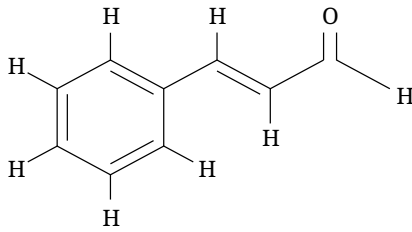

۴۱ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱: تعداد کربن‌های این دو ترکیب متفاوت است؛ پس نمی‌توانند ایزومر یکدیگر باشند.

گزینه ۲: هر دو ترکیب پیوند دوگانه کربن - کربن دارند و سیر نشده هستند. هر دو مثل اتیلن گلیکول گروه عاملی هیدروکسیل دارند.

گزینه ۳: C_9H_8O

گزینه ۴: گروه عاملی موجود در ترکیب (a)، آلدهیدی است. گروه عاملی موجود در ۲ - هپتانون کتون است.

۱ ۲ ۳ ۴ ۴۲

${}_{2}A : He$

${}_{3}B : Li$

${}_{9}C : F$

${}_{10}D : Ne$

بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) در جامد یونی حاصل از واکنش B و C ، فقط آنیون C^{-} به آرایش هشت‌تایی می‌رسد.

(۲) شعاع یون پایدار C^{-} از شعاع یون پایدار B^{+} بیشتر است.

(۳) گاز $(Ne)D$ یک گاز نجیب است و واکنش‌پذیری ناچیزی دارد.

شکل (۱) بیانگر خاصیت شکل‌پذیری و چکش‌خواری فلزات و شکل (۲) هم بیانگر رسانایی الکتریکی فلزات است. با توجه به این توضیحات می‌توان دریافت که فقط عبارت پنجم نادرست است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۳

انرژی شبکه با بار یون رابطه مستقیم و با شعاع یون رابطه عکس دارد. در واکنش‌های b و c میزان بارهای مثبت و منفی بیش‌تر می‌باشد و در واکنش b اندازه شعاع Mg^{2+} کم‌تر از Na^{+} در واکنش c است. همچنین اندازه شعاع یون F^{-} کم‌تر از O^{2-} است، بنابراین انرژی شبکه در واکنش b بیش‌تر از c است. (بیش‌ترین انرژی شبکه مربوط به واکنش b است. در واکنش‌های a و d میزان بارهای مثبت و منفی برابر است. اما اندازه یون‌ها در واکنش d بزرگ‌تر است. مقایسه انرژی شبکه در چهار واکنش به صورت زیر است: انرژی آزادشده در این واکنش‌ها با انرژی شبکه بلور ترکیب مورد نظر از لحاظ مقداری برابرند.

$$b > c > a > d$$

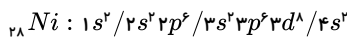
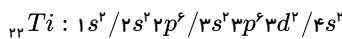
آنتالپی فروپاشی شبکه بلور با افزایش بار و با کاهش شعاع یون‌های سازنده ترکیب، افزایش می‌یابد. مجموع قدرمطلق بارها در Fe_3O_4 بیشتر از $FeCl_3$ است؛ از این رو آنتالپی فروپاشی شبکه Fe_3O_4 بیشتر از $FeCl_3$ است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۵

فقط مورد «ب» درست است. ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۶

بررسی موارد:

(آ) در ساخت پروانه کشتی‌های اقیانوس‌پیما به جای فولاد از تیتانیوم استفاده می‌شود نه در ساخت بدنه آن

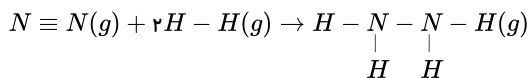
(ب) آلایز هوشمند (نیتینول) از فلزهای نیکل و تیتانیوم تشکیل شده است که با توجه به آرایش الکترونی آنها، مجموع الکترون‌های $3d$ آنها برابر ۱۰ است.

(پ) محلولی از وانادیم که زرد رنگ می‌باشد، حاوی V^{5+} است که بالاترین عدد اکسایش آن می‌باشد و فقط می‌تواند الکترون بگیرد و کاهش یابد، یعنی فقط می‌تواند اکسند شده باشد.

(ت) اگر جسمی به رنگ آبی دیده می‌شود، یعنی فقط طول موج آبی را بازتاب کرده است.

فرمول ساختاری مواد در واکنش داده شده به صورت زیر است: ۱ ۲ ۳ ۴ ۴۷

$$\Delta H = 91 kJ$$

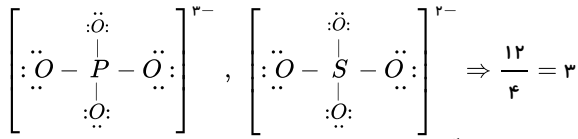
آنتالپی واکنش با استفاده از آنتالپی‌های پیوند:

$$\Delta H_{\text{واکنش}} = [\text{مجموع آنتالپی‌پیوندها در مواد فرآورده}] - [\text{مجموع آنتالپی‌پیوندها در مواد واکنش‌دهنده}]$$

$$\Delta H = [\Delta H(N \equiv N) + 2\Delta H(H - H)] - [\Delta H(N - N) + 4\Delta H(N - H)]$$

$$91 = [\Delta H(N \equiv N) + 2(436)] - [(162) + 4(391)] \Rightarrow \Delta H(N \equiv N) = 945 kJ \cdot mol^{-1}$$

۴۸) ۱ ۲ ۳ ۴ بررسی موارد:
 مورد الف) نادرست:

مورد ب) نادرست؛ دی‌متیل اتر دارای نقشه پتانسیل الکترواستاتیکی نامتقارن بوده و در میدان الکتریکی جهت گیری می‌کند، اما آلکان‌ها این گونه نیستند.
 مورد پ) نادرست؛ گرافیت به‌عنوان یک جامد کووالانسی، رسانایی الکتریکی دارد.
 مورد ت) درست؛ در دوره دوم جدول دوره‌ای تنها عنصر کربن جزو جامدهای کووالانسی رسانای جریان برق به‌شمار می‌آید.

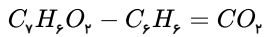
۴۹) ۱ ۲ ۳ ۴ عبارت‌های سوم، چهارم و پنجم درست هستند.
 بررسی همه عبارت‌ها:

عبارت اول: مطابق نمودار، واکنش اکسایش گلوکز گرماده است. در واکنش‌های گرماده آنتالپی فرآورده‌ها از آنتالپی واکنش‌دهنده‌ها کمتر است.
 عبارت دوم: مولکول آب در فرآورده‌ها و مولکول گلوکز در واکنش‌دهنده‌هاست. محتوای انرژی فرآورده‌ها برخلاف پایداری آن‌ها از واکنش‌دهنده‌ها کمتر است.
 عبارت سوم: در واکنش‌های گرماده، انرژی از سامانه به محیط منتقل می‌شود.

عبارت چهارم: فرآیند هم‌دم شدن شیر ۶۰° در بدن همانند واکنش اکسایش گلوکز گرماده و نمودار آن مشابه به یکدیگر است.
 عبارت پنجم: با وجود تولید انرژی در واکنش اکسایش گلوکز، دمای بدن تغییر محسوسی نمی‌کند، زیرا دمای مواد واکنش‌دهنده پیش از آغاز واکنش با دمای مواد فرآورده پس از پایان واکنش برابر است (Δθ = ۰).

۵۰) ۱ ۲ ۳ ۴ عبارت‌های (آ)، (ب) و (ت) درست‌اند.

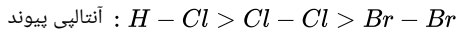
(آ) فرمول مولکولی بنزواتیک اسید و بنزن به ترتیب به صورت $C_6H_5O_2$ و C_6H_6 است:

(ب)

$$?kJ = 5.6L O_2 \times \frac{1mol O_2}{22.4L O_2} \times \frac{286kJ}{1mol O_2} = 35.75kJ$$

(پ) آنتالپی پیوند با طول پیوند رابطه وارونه دارد.

(ت) با توجه به فرمول مولکولی $C_6H_{12}O_2$ و $C_6H_{12}O$ هپتانون -2 و گلوکز $(C_6H_{12}O_6)$ درست است.

۵۱) ۱ ۲ ۳ ۴ ابتدا مقدار گاز CO_2 تولیدشده را با توجه به گلوکز مصرف‌شده تعیین می‌کنیم:

$$1.8ton \times \frac{10^6g}{1ton} \times \frac{30g \text{ گلوکز}}{100g \text{ پسماند}} \times \frac{60}{100} \times \frac{1mol \text{ گلوکز}}{180g \text{ گلوکز}} \times \frac{2mol CO_2}{1mol \text{ گلوکز}} \times \frac{22.4L CO_2}{1mol CO_2} = 80640L CO_2$$

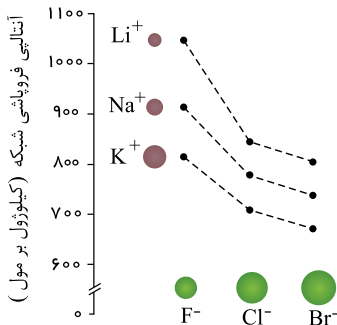
$$\bar{R}(CO_2) = \frac{\text{حجم گاز}}{\text{زمان}} = \frac{80640L}{56 \times 60s} = 24L \cdot s^{-1}$$

۵۲) ۱ ۲ ۳ ۴ همان‌طور که می‌دانیم ارزش سوختی کربوهیدرات‌ها $17kJ \cdot g^{-1}$ و چربی‌ها $38kJ \cdot g^{-1}$ و پروتئین‌ها $17kJ \cdot g^{-1}$ است. بنابراین ارزش سوختی چربی‌ها بیش از دو برابر کربوهیدرات‌ها و پروتئین‌هاست.

در دمای $25^\circ C$ (دمای اتاق) آب تولید شده در اثر سوختن کامل هیدروکربن‌ها مایع است.

۵۳) ۱ ۲ ۳ ۴

برای تحلیل و بررسی این سؤال، ابتدا به نمودار و جدول مقابل که در متن کتاب درسی آمده است؛ توجه کنید:

آنیون / کاتیون	F ⁻	O ²⁻
Na ⁺	۹۲۶	۲۴۸۸
Mg ²⁺	۲۹۶۵	۳۷۹۸

بررسی همه گزینه‌ها:

گزینه ۱: به عنوان مثال اگر ترکیب c , MgF_2 باشد؛ ترکیب a می تواند $LiCl$ باشد که آن یون یک هالید است.

گزینه ۲: به عنوان مثال اگر ترکیب های a و b را به ترتیب $LiCl$ و $LiBr$ فرض کنیم؛ آن یون های سازنده (Cl^- و Br^-) نمی توانند در یک دوره قرار داشته باشند؛ بلکه هم گروه اند.

توجه: دقت کنید که ترکیب های a و b را نمی توانیم به صورت جفت ترکیبی همچون Na_2O و NaF در نظر بگیریم؛ زیرا با توجه به جدول کتاب درسی، آنتالپی فروپاشی شبکه Na_2O

حدود $2500 kJ \cdot mol^{-1}$ است؛ در حالی که آنتالپی فروپاشی شبکه ترکیب a با توجه به جدول ارائه شده در صورت سؤال، حدود 1000 کیلوژول است.

گزینه ۳: به عنوان مثال اگر ترکیب های c و e را به ترتیب MgO و Na_2O در نظر بگیریم؛ بار آن یون های هر دو ترکیب یکسان است.

گزینه ۴: اگر دو ترکیب b و d را به ترتیب KF و $LiCl$ در نظر بگیریم؛ داریم:

$$\left\{ \begin{array}{l} r_{F^-} < r_{Cl^-}, r_{Li^+} < r_{K^+} \\ \text{بار الکتریکی } F^- = \text{بار الکتریکی } Cl^- \\ \Delta H_d(LiCl) > \Delta H_b(KF) \end{array} \right\} \Rightarrow \left\{ \begin{array}{l} I) \frac{r_{K^+}}{r_{Li^+}} > 1 \\ II) \frac{r_{F^-}}{r_{Cl^-}} < 1 \end{array} \right\} \Rightarrow (I) > (II)$$